

თხილის მოვლა-მოყვანა

თხილის კულტურის სამეურნეო და კვებითი მნიშვნელობა

თხილი საქართველოში საექსპორტო პოტენციალის და შემოსავლების კუთხით კაკლოვანი კულტურებს შორის გამოკვეთილი ლიდერი კულტურაა, იგი ხასიათდება მაღალი კვებითი და გამოყენებითი ღირებულებით. თხილის გული შეიცავს მთელ რიგ სასარგებლო ნივთიერებებს, როგორცაა ორგანული ცხიმები, ვიტამინები, ანტიოქსიდანტები და ა.შ. დადგენილია, რომ თხილის გულის რეგულარული მოხმარება ამცირებს სისხლში ქოლესტერინის დონეს, ამცირებს დიაბეტის განვითარების ალბათობას, აუმჯობესებს სისხლის მიმოქცევას და ა.შ.

გაშენების სისტემები

თხილის ბაღში მცენარეთა ოპტიმალური კვების არის შერჩევა ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი საკითხია, რომელიც უზრუნველყოფს თხილის ბაღის პროდუქტიულობასა და მოსავლის მაღალ ხარისხს. ბაღში მცენარეთა განლაგების სწორი სისტემის გამოყენება საშუალებას იძლევა ფართობის ერთეულზე განლაგდეს მცენარეთა ოპტიმალური რაოდენობა, რათა უზრუნველყოფილი იყოს მცენარეთა მიერ კვების არის მაქსიმალური ათვისება, სინათლის ეფექტიანი გამოყენება, ტექნოლოგიური პროცესების მექანიზაცია და შრომის ნაყოფიერების გაზრდა. ამჟამად, თხილის ბაღის გასაშენებლად ფართოდ გამოიყენება მცენარეთა სწორკუთხოვანი განლაგება. ბაღის გაშენების გავრცელებული სქემები 5,0 – 5,5 მეტრი X 3,5 -4,0 მეტრზე.

სხვლა-ფორმირება

თხილის სხვლა-ფორმირება თხილის მოყვანის აგროტექნოლოგიურ ღონისძიებებს შორის საკვანძო ასპექტია. მცენარეების ფორმირება უნდა უნდა დაიწყოს და დასრულდეს დარგვიდან პირველი რამდენიმე წლის განმავლობაში. ფორმირების მთავარი ამოცანაა შერჩეული იქნას ერთმანეთის მიმართ პროპორციულად განლაგებული 4 -6 ძლიერი დედა ტოტი. ამ მიზნის მისაღწევად, გასხვლის პროცენტში ახდენენ სუსტად განვითარებული და არასწორი კუთხით წამოსული ჩამახშირებელი ტოტების ამოჭრას, იმ პრინციპის დაცვით, რომ მცენარის შუაგული არ იყოს გადატვირთული. თხილი მოსავალს ძირითადად იძლევა ერთწლიან 15 – 40 სმ-ის შემოსავ ლატერალური ტიპის სანაყოფე ტოტებზე, ამიტომ ასეთი ტიპის სანაყოფე ტოტების გასხვლა დაუშვებელია, ასევე, როდესაც სანაყოფე ტოტების რაოდენობა მცირდება და თხილის ბუჩქი იწყებს სიმაღლეში ზემოთ ინტენსიურ ზრდას. აუცილებელია მცენარის სიმაღლის რეგულირება 3,0 -3,5 მეტრის სიმაღლის ფარგლებში, ზემოთ მიმართული ტოტების დამოკლების ხარჯზე.

ირიგაცია

დასავლეთ საქართველოსთვის დამახასიათებელი მაღალი ნალექების მქონე კლიმატის პირობებში, ტრადიციულად თხილის მოყვანა ხდებოდა მორწყვის გარეშე. თუმცა, გლობალური კლიმატური ცვლილებების ფონზე, მოცემულ რეგიონებში თვალსაჩინოდ შეინიშნება გვალვიანი დღეების ხანგრძლივობის ზრდა, განსაკუთრებით ზაფხულის პერიოდში, როდესაც ძირითადად ხდება თხილის მოსავლის ფორმირება. შესაბამისი რაოდენობის სარწყავი წყალი მიზნობრივად ამლიერებს ახალგაზრდა და მსხმოიარე ბაღებს, ხელს უწყობს ფესვთა სისტემის უკეთესად განვითარებას და ამცირებს სიცხის სტრესს.

ამიტომ დამატებით, მაღალი მოსავლის უზრუნველსაყოფად, განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს მორწყვის თანამედროვე მეთოდებისა (წვეთოვანი ირიგაცია, 30 – 40 მმ წყალი ერთ მორწყვაზე) და/ ან ტრადიციული (მოღვარვით, მიშვებით) მორწყვის მეშვეობით თხილის ბაღების რეგულარული მორწყვა.

განოყიერება

თხილის ბაღის განოყიერების სისტემა შემუშავებული უნდა იყოს ნიადაგის კომპლექსური ანალიზის ჩატარების საფუძველზე. გასათვალისწინებელია, რომ ორგანული და მინერალური სასუქების შეტანის დროს გათვალისწინებული უნდა იყოს როგორც მაკრო (აზოტი, ფოსფორი, კალიუმი, მეზო (კალციუმი, მაგნიუმი და სხვა)) ასევე მიკროელემენტების (თუთია, ბორი, მანგანუმი, რკინა და სხვა) შემცველი სასუქების ადეკვატური მიწოდება მცენარის ნორმალური ზრდა-განვითარებისთვის. აუცილებლად დაცული უნდა იყოს სასუქების მიწოდების აგროვადები და დოზები. თხილის ზრდასრული ბაღის განოყიერების (აქტიურ ნივთიერებაზე გადაანგარიშებით) საორიენტაციო სქემაა: (აზოტი) N 90-120, (ფოსფორი) P 2 0 5 -60-90 და (კალიუმი) K – 90-120.

ნიადაგის მოვლის პრინციპები

თხილის ბაღში ნიადაგის მოვლა ერთ-ერთი საპასუხისმგებლო აგროტექნიკური ღონისძიებაა, რომლის ძირითადი მიზანია, ოპტიმალური პირობების შექმნა მცენარეების ნორმალური განვითარებისათვის, რათა არ შეიქმნას სირთულეები საკვები ელემენტებით, წყლით და სინათლით ბაღის უზრუნველყოფის, აგრეთვე, სამუშაო ძალისა და ტექნიკის მოძრაობის კუთხით.

თანამედროვე ტიპის თხილის ბაღში გამოყენებულია ნიადაგის მოვლის მთავარი პრინციპი: ხეების მწკრივი 0.8-1.0 მეტრის სიგანეზე მთლიანად გასუფთავებული უნდა იყოს სარეველებისგან, რომლებიც კონკურენციას უწევენ თხილის მცენარეს. აღნიშნული მიზნით შესაძლებელია მექანიკური ღონისძიებების ხშირი თიბვა-შემოთხნის, ან

ბიოჰერბიციდებისა (ძმარი და სხვა) და სინთეზირებული ტიპის, უპირატესად კონტაქტური (ფასციინეტი, რეგლონი, კაბუკი და სხვა) ჰერბიციდების გამოყენებით ეტიკეტზე მითითებული დოზისა და სიფრთხილის მოთხოვნების გათვალისწინებით.

ამონაყრების კონტროლი

თხილის კულტურისთვის მნიშვნელოვანი საკითხია მცენარის შტამბიდან ამონაყრების სისტემატური კონტროლი. თხილის ძირიდან ამონაყრები მნიშვნელოვნად თრგუნავს თხილის დედატოტებიდან გვერდითი სანაყოფე ტოტების წარმოქმნას, რაც პირდაპირ უარყოფითად მოქმედებს პროდუქტიულობაზე. ამონაყრების მოცილება უმჯობესია დაწყებული იქნას უკვე აპრილის თვეში, როდესაც ამონაყრების სიმაღლე მიაღწევს 8-10 სმ-ს. ძირიდან ამონაყრები შესაძლებელია მოცილებული იყოს როგორც მექანიკური გზით, ასევე სხვადასხვა კონტაქტური ჰერბიციდების გამოყენებით, აღნიშნული აგროოპერაციის ჩატარება სავეგეტაციო სეზონზე შესაძლოა რამდენჯერმე გახდეს საჭირო.